

קאנט: הציווי הקטגורי – סמסטר א' תשפ"ד

המטרה של ספרו הנקרא ביותר של עמנואל קאנט בפילוסופיה של המוסר, 'הנחת יסוד למטפיזיקה של המידות', היא 'החיפוש והקביעה של העיקרון העליון של המוסריות' (4:392). בחלק הראשון של הספר מציע קאנט ניסוח של העיקרון העליון הזה, הרי הוא הציווי הקטגורי המפורסם. בחלק השני של הספר הוא מציע עוד שני נוסחים של העיקרון, כמו גם ניסוחים אלטרנטיביים של שניים משלושה הניסוחים הללו. מבין השאלות הרבות המעניינות הקשורות בעיקרון הזה, ננסה להבין לעומק: האם הניסוחים מציעים לנו הנחיה מוסרית כיצד עלינו לפעול; אם כן, האם ההנחיה שהם מציעים ראויה לאמוננו; אם הם אינם מציעים הנחיה לפעולה, מה מטרתם. נקרא מכתביו של קאנט, בעיקר מ'הנחת יסוד למטפיזיקה של המידות' (אבל גם מטקסטים אחרים). נעזר במאמרים מכתביהם של פרשנים בני-זמננו.

אתם מוזמנים ומוזמנות בחום לפנות אליי בכל קושי שמתעורר בשיעור או סביבו. אעשה כל מאמץ לסייע לכם!

אני שואף לקיים את השיעור בנוכחות ובהשתתפות פעילה של כל מי שרק יכולים ויכולות. עבור כל מי שאינם יכולים או אינן יכולות להגיע ולהשתתף בפגישות (מכל סיבה מוצדקת), תהינה הקלטות של השיעורים. מי שנעזרים או נעזרות בהן (ובעצם כל אחד ואחת), מוזמנים לפנות אליי לקבל עזרה נוספת או סתם לדבר עוד על החומר. **אנא אל תהססו לפנות אליי!**

חובות:

- 1 קריאה יסודית של חומר הקריאה לפני כל פגישה.
- 2 הגשת עבודה בסוף הסמסטר.

מקור ראשי:

ה"י עמנואל קאנט. 'הנחת יסוד למטפיזיקה של המידות'. תרגם חנן אלשטיין. תל-אביב: ספרי עליית הגג, 2010. (מספרי העמודים מופיעים בשולי התרגום!)

Immanuel Kant. *Groundwork of the Metaphysics of Morals*. In *Practical Philosophy*. Translated by Mary J. Gregor. Cambridge: Cambridge University Press, 1996.

נושאים מרכזיים:

- 1 נוסחת החוק האוניברסלי
נוסחת החוק האוניברסלי, ה"י 4:393-405
נוסחת החוק האוניברסלי, ה"י 4:406-425
- 2 נוסחת האנושות
נוסחת האנושות, ה"י 4:425-430 ; דת 6:26-28
- 3 נוסחת האוטונומיה וממלכת התכליות
נוסחת האנושות, ה"י 4:430-440

חומרי עזר, ספרות משנית:

נוסחת החוק האוניברסלי

Allison, Henry E. (2011) *Kant's 'Groundwork for the Metaphysics of Morals': A Commentary*. Oxford: Oxford University Press.

O'Neill, Onora. (1989) 'Consistency in Action'. In *Constructions of Reason: Explorations of Kant's Practical Philosophy* (Cambridge: Cambridge University Press), pp. 81-104.

Korsgaard, Christine M. (1996) 'Kant's Formula of Universal Law'. In *Creating the Kingdom of Ends* (Cambridge: Cambridge University Press), pp. 77-105.

Herman, Barbara. (1993) 'The Practice of Moral Judgment'. In *The Practice of Moral Judgment* (Cambridge: Cambridge University Press), pp. 73-93.

Wood, Allen W. (1999) 'The Formula of Universal Law'. In *Kant's Ethical Thought* (Cambridge: Cambridge University Press), pp. 76-110.

Geiger, Ido. (2010) 'What Is the Use of the Universal Law Formula of the Categorical Imperative?'. *British Journal for the History of Philosophy* 18, pp. 271-295.

נוסחת האנושות

O'Neill, Onora. (1989) 'Between Consenting Adults'. In *Constructions of Reason: Explorations of Kant's Practical Philosophy* (Cambridge: Cambridge University Press), pp. 105-125.

Korsgaard, Christine M. (1996) 'Kant's Formula of Humanity'. In *Creating the Kingdom of Ends* (Cambridge: Cambridge University Press), pp. 106-132.

Wood, Allen W. (1999) 'The Formula of Humanity as an End in Itself'. In *Kant's Ethical Thought*. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 111-155

Timmermann, Jens. (2006). 'Value without Regress: Kant's "Formula of Humanity" Revisited.' *European Journal of Philosophy* 14: 69-93.

Geiger, Ido. (2023). 'Humanity and Personality – What, for Kant, Is the Source of Moral Normativity?' *Inquiry* 66: 565-588.

נוסחת האוטונומיה וממלכת התכליות

Korsgaard, Christine M. (1996) . In *Creating the Kingdom of Ends* (Cambridge: Cambridge University Press), pp. 188-221 [188-197].

Wood, Allen W. (1999) 'The Formula of Autonomy and the Realm of Ends'. In *Kant's Ethical Thought*. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 156-190 [163-170, 182-190].

Herman, Barbara. (2007) 'A Cosmopolitan Kingdom of Ends'. In *Moral Literacy* (Cambridge: Harvard University Press), pp. 51-78.